

Bruselj, 7.12.2018
COM(2018) 811 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Napredek pri zvajanju strategije EU za gozdove

„Nova strategija EU za gozdove: za gozdove in gozdarski sektor“

Uvod: Strategija EU za gozdove

Leta 2013 je bil s sporočilom z naslovom „Nova gozdarska strategija: za gozdove in gozdarski sektor“¹ (v nadaljnjem besedilu: strategija) določen nov okvir EU za usklajevanje in zagotavljanje skladnosti politik, povezanih z gozdovi, ter povečanje prispevka gozdov in gozdarskega sektorja k ciljem EU. Njegova vodilna načela so trajnostno gospodarjenje z gozdovi, večnamenska vloga gozdov, učinkovita raba virov in globalna odgovornost za gozdove.

Strategija zavezuje Komisijo, države članice in ustrezne zainteresirane strani k sodelovanju pri uresničevanju skupne vizije ter skladnem načrtovanju in izvajanju politik, povezanih z gozdovi. Določa dva ključna cilja do leta 2020: (i) zagotoviti, da se z vsemi gozdovi v EU gospodari v skladu z načeli trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, ter (ii) okrepiti prispevek EU k spodbujanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in k zmanjšanju krčenja gozdov na globalni ravni. Oba cilja obravnavata tri razsežnosti trajnostnega razvoja, kar zagotavlja celosten pristop h gospodarjenju z gozdovi in gozdarski politiki.

Strategija obravnava osem povezanih prednostnih področij, ki vključujejo ključne politike in vidike, pomembne za gospodarjenje z gozdovi, gozdarski sektor in družbo. Vrsta „strateških usmeritev“ v okviru vsakega prednostnega področja kaže, kako bi lahko Komisija ali države članice najboljše obravnavale prednostne naloge.

Svet² in Evropski parlament³ sta ob podpori Evropskega ekonomsko-socialnega odbora⁴ in Odbora regij⁵ pozdravila strategijo. Komisija je v odziv na njihove zahteve v sodelovanju s Stalnim odborom za gozdarstvo in platformami zainteresiranih strani, opredeljenimi v strategiji, pripravila večletni izvedbeni načrt za gozdove⁶, v katerem so opredeljeni konkretni ukrepi, akterji in časovni razpored za obdobje 2015–2020.

Postopek pregleda

V strategiji je načrtovan pregled do leta 2018 za oceno napredka pri njenem izvajanju. V večletnem izvedbenem načrtu za gozdove, v katerem so bile navedene delovne prednostne naloge za Komisijo do leta 2017, je bilo določeno, da bo ta pregled pomagal določiti

¹ COM(2013) 659.

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/agricult/142685.pdf.

³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2015-0109+0+DOC+PDF+V0//SL>.

⁴ UL C 451, 16.12.2014, str. 127–133.

⁵ UL C 126, 26.4.2014, str. 3–7.

⁶ SWD(2015)164.

prednostne naloge za obdobje 2018–2020. Poleg tega je Svet pozval „Komisijo, naj mu poroča o ugotovitvah tega pregleda in predloži svoja priporočila [...] do leta 2018“.

Pregled je bil podprt z različnimi dokazi, vključno z rezultati uradnih ocen politike ter poročili in publikacijami EU, ter dopolnjen z eno posebno študijo⁷.

Osem prednostnih področij – povzetek napredka

Do zdaj je strategija podpirala in usmerjala številne dejavnosti Komisije, držav članic ter javnih in zasebnih zainteresiranih strani. Večina ukrepov v večletnem izvedbenem načrtu za gozdove, na vseh osmih prednostnih področjih, je bila izvedenih, kot je bilo predvideno: približno 30 % jih je bilo zaključenih v celoti, nekateri pa so izvedeni delno; 45 % ukrepov so dejavnosti v teku. Približno 10 % dejavnosti se še ni začelo izvajati, pri nekaterih pa prihaja do zamude.

Povzetek napredka po prednostnih področjih:

Podpora podeželskim in mestnim skupnostim

Politika razvoja podeželja v okviru skupne kmetijske politike (SKP) je še vedno glavni vir podpore za zaščito gozdov EU in trajnostno gospodarjenje z njimi. Za programsko obdobje 2014–2020 je 24 držav članic načrtovalo gozdarske ukrepe, tj. dodelitev zneska v višini 8,2 milijarde EUR skupnih javnofinančnih odhodkov za 90 % programov za razvoj podeželja. Štiri države članice so svoje potrebe na področju gozdarstva zadovoljile z državno pomočjo⁸.

Gozdarski ukrepi pomagajo državam članicam podpirati večnamenske gozdove in trajnostno gospodarjenje z gozdovi ter jih združevati z drugimi ukrepi za politike razvoja podeželja (npr. svetovalne storitve, usposabljanje, naložbe, sodelovanje) za zadovoljevanje posebnih regionalnih potreb. Poleg tega podpirajo širitev gozdov s pogozdovanjem ter vzpostavitev in obnavljanjem kmetijsko-gozdarskih sistemov⁹. Med druge ukrepe, ki podpirajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi, spadajo preprečevanje požarov in naravnih nesreč (več kot 20 % načrtovanih odhodkov), obnova po nastali škodi, naložbe za prilagajanje podnebnim spremembam in zagotavljanje okoljskih ali rekreacijskih storitev ter nadomestilo za obveznosti v okviru omrežja Natura 2000 in prostovoljne obveznosti. Poleg tega politika

⁷ Študija napredka pri izvajanju strategije EU za gozdove.

⁸ Na primer v Nemčiji večina dežel zagotavlja pomoč za gozdarstvo s politiko razvoja podeželja, tri dežele pa z državno pomočjo.

⁹ Cilj na področju pogozdovanja: > 300 000 ha; cilj na področju kmetijskega gozdarstva: > 80 000 ha.

razvoja podeželja podpira naložbe za povečanje ekonomske vrednosti gozdov in predindustrijsko obdelavo lesa.

Gozdarski ukrepi so oblikovani za povečanje prispevka trajnostnega gospodarjenja z gozdovi k ciljem politike EU, pri čemer zagotavljajo koristi za gozdarski sektor, podpirajo razvoj podeželja ter spodbujajo zagotavljanje blaga in storitev v skladu s ključnimi okoljskimi in podnebnimi politikami. Njihovo področje uporabe se v zadostni meri ujema s ključnimi družbenimi in sektorskimi potrebami¹⁰.

Izvajanje določenih ukrepov (npr. kmetijsko gozdarstvo, Natura 2000) do zdaj še ni prineslo pričakovanih rezultatov. Dodatna izmenjava in spodbujanje dobrih praks med državami članicami in znotraj njih bi lahko pomagala obravnavati morebitne omejitvene dejavnike, ki se pogosto pripisujejo upravnemu bremenu ali strukturi lastništva gozdov. Predlog za SKP za obdobje 2021–2027¹¹ bi moral z zagotovitvijo večje subsidiarnosti in prožnosti prinesiti nove priložnosti za države članice, da oblikujejo ukrepe, ki bodo z enostavnejšimi upravnimi postopki bolje podpirali lokalne potrebe in prednostne naloge. Rezultati sedanjega ocenjevanja pravil o državni pomoči za obdobje 2014–2020 se bodo upoštevali pri reviziji smernic o državni pomoči.

Interakcija gozdov in dreves z mestnimi in perifernimi mestnimi območji ter razumevanje njihove vloge za take skupnosti zahtevata vse večjo pozornost.

Spodbujanje konkurenčnosti in trajnosti gozdarskih panog EU, energije iz biomase in širšega zelenega gospodarstva

Gozdarske panoge EU trajnostno in z viri gospodarno predelujejo različne materiale in proizvode¹². V načrtu za gozdarske panoge EU, ki je spremljal strategijo, so navedeni izzivi teh sektorjev in potrebni ukrepi¹³. Leta 2015 so razširjene vrednostne verige gozdarskih panog podpirale 3,6 milijona delovnih mest s prihodkom v višini 640 milijard EUR (dodana vrednost v višini 200 milijard EUR) v zelenem gospodarstvu¹⁴ in tako nadomestile fosilne materiale. Strategija v prihodnost usmerjenem gozdarskem sektorju spodbuja trajnostno ter z viri gospodarno mobilizacijo in uporabo gozdne biomase, razvoj biogospodarstva, dostop do domačega in mednarodnega trga ter okrepljene raziskave in inovacije.

¹⁰ Ocena gozdarskih ukrepov v okviru razvoja podeželja.

¹¹ COM(2018) 392 final.

¹² Na primer za gradbeništvo, notranjo opremo, tiskanje, pakiranje, higienske proizvode, aditive za živila ter vse pogostejše tudi za tekstil biološkega izvora, kemikalije, zdravila, plastiko, kompozite za 3D-tiskanje in biogoriva.

¹³ SWD(2013) 343.

¹⁴ http://ec.europa.eu/environment/basics/green-economy/index_sl.htm.

Sektorske študije so prispevale h konkurenčnosti in trajnosti, vključno z razpoložljivostjo lesa in globalno konkurenčnostjo¹⁵, kumulativno oceno stroškov zakonodaje EU o gozdarskih panogah¹⁶, analizami informacij za potrošnike o pohištvu¹⁷ in kaskadno uporabo lesa¹⁸ (kot prispevek za smernice o dobrih praksah za akcijski načrt za krožno gospodarstvo¹⁹²⁰). Nekatere države članice spodbujajo ukrepe za spodbujanje rasti domačega trga gozdarskih proizvodov, na primer v gradbeništvu. Hkrati je EU začela izvajati pobudo za načrt za spretnosti in znanja²¹ za gradbeništvo in sektorje gozdarskih panog.

Na mednarodni ravni je bil dosežen napredek pri dvostranskih trgovinskih sporazumih, zlasti s Kanado in Japonsko v ustreznih sektorjih ter z Ukrajino na področju spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi²².

Velik napredek je bil dosežen pri okvirnih programih EU FP7²³ in Obzorje 2020²⁴, ki ju podpira evropsko partnerstvo za inovacije glede surovin²⁵. Tehnološka platforma gozdarskega sektorja (FTP)²⁶ omogoča okrepljeno sodelovanje za inovacije. Javno-zasebna partnerstva na področju proizvodov na biološki osnovi²⁷ prispevajo k njihovi komercializaciji pri različnih uporabah, kot so nove tehnologije vlaken, biokompoziti, bioetanol in biodizel.

Dogovorjena prenovitev direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov²⁸ vključuje nova trajnostna merila o gozdni biomasi, ki se uporablja za proizvodnjo bioenergije. Ta merila in tekoče delo, ki obravnava trajnostnost gozdarskih proizvodov, temeljijo na delu Stalnega odbora za gozdarstvo na področju meril in kazalnikov trajnostnega gospodarjenja z gozdovi²⁹. Ko se bodo začela v celoti uporabljati³⁰, bodo podpirala trajnostno gospodarjenje z gozdovi v EU in zunaj nje.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/10017/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>.

¹⁶ https://ec.europa.eu/growth/content/study-assessment-cumulative-cost-impact-specified-eu-legislation-and-policies-eu-forest-0_en.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/7572/attachments/1/translations>.

¹⁸ https://ec.europa.eu/growth/content/study-optimised-cascading-use-wood-0_en.

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614>.

²⁰ Objavljene bodo pred koncem leta 2018.

²¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1415&langId=sl>.

²² V okviru poglobljenega in celovitega prostotrgovinskega območja med EU in Ukrajino.

²³ https://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm.

²⁴ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>.

²⁵ https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/policy-strategy_en.

²⁶ <http://www.forestplatform.org/#/>.

²⁷ Skupno podjetje za industrijske panoge, ki temeljijo na rabi biomase, v okviru programa Obzorje 2020 (<https://www.bbi-europe.eu/>).

²⁸ Glej začasni sporazum, sklenjen junija 2018: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10308-2018-INIT/en/pdf>.

²⁹ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/forest/publications/pdf/sfcci-report_en.pdf.

³⁰ Komisija bo pripravila operativne smernice do januarja 2021.

Tematska skupina evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti (EIP AGRI)³¹ je obravnavala tudi možnosti za izboljšanje trajnostne mobilizacije biomase iz gozdov EU. Revidirana strategija EU za biogospodarstvo³² bi morala zagotavljati pomoč pri uporabi inovacij in dodatno okrepiti vlogo gozdne biomase, da bi nadomestila neobnovljive materiale in proizvode, ter hkrati zaščititi okolje in zagotoviti krožnost.

Gozdovi v spreminjajočem se podnebj

Strategija spodbuja prakse gospodarjenja z gozdovi znotraj nacionalnih okvirov politike za zmanjšanje emisij, sekvestracijo CO₂ in povečanje odpornosti gozdov z uporabo sredstev EU in najboljšega znanja.

Vzpostavljena orodja politike EU zagotavljajo prispevek gozdov k prilagajanju podnebnim spremembam (prilagoditvena strategija za EU³³) in njihovi blažitvi (uredba o LULUCF³⁴). Poročanje o LULUCF v skladu s konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebnja je prineslo velik napredek pri izkoriščanju potenciala gozdov EU za blažitev podnebnih sprememb, pri izboljšanju razumevanja odnosa med podnebjem in gozdovi ter pri spodbujanju ukrepov v programih politike držav članic. V uredbi o LULUCF je poudarjena vloga gozdov in lesa pri zmanjševanju emisij in sekvestraciji ogljika za dodatno podpiranje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Kar zadeva prilagajanje podnebnim spremembam, ima 25 držav članic vzpostavljene nacionalne ali sektorske prilagoditvene strategije; pri večini od njih so gozdovi prednostna naloga³⁵.

EU je zagotovila znatno finančno in institucionalno podporo za preprečevanje gozdnih požarov in drugih nesreč, tudi s SKP, evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi, raziskavami in sredstvi programa LIFE. Mehanizem Unije na področju civilne zaščite podpira preprečevanje gozdnih požarov z ocenami tveganja, načrti upravljanja, sistemi za zgodnje obveščanje in opozarjanje ter ozaveščanjem. Center za usklajevanje nujnega odziva (ERCC) spremlja tveganje in pojavnost gozdnih požarov za usklajen in hiter odziv, ob podpori evropskega informacijskega sistema za gozdne požare. Po nedavnih ekstremnih dogodkih je cilj predloga za okrepitev mehanizma EU na področju civilne zaščite³⁶ okrepiti usklajene načine gašenja požarov na ravni EU ter dati večji poudarek preprečevanju in pripravljenosti, kar bi prispevalo k spodbujanju povezanosti prilagajanja in civilne zaščite.

³¹ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/focus-groups/sustainable-mobilisation-forest-biomass>.

³² COM/2018/673.

³³ COM(2013) 216.

³⁴ Uredba (EU) 2018/841.

³⁵ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/countries-regions/countries>.

³⁶ „RescEU: novi evropski sistem za spopadanje z naravnimi nesrečami“, ki naj bi bil sprejet leta 2018.

Z dodatnimi izkušnjami in izmenjavami dobrih praks na področju načrtovanja, izvajanja in spremljanja ukrepov za blažitev in prilagajanje ter njihovih sinergij bi se podprla dolgoročna trajnost gozdov in zagotovilo shranjevanje ogljika v njih.

Varstvo gozdov in izboljšanje ekosistemskih storitev

Strategija daje prednost preventivnim pristopom za zagotovitev ekosistemskih storitev gozdov in prispevka k biotski raznovrstnosti; v zvezi s tem poudarja potencial načrtov za gospodarjenje z gozdovi ali enakovrednih instrumentov za uravnoteženo dobavo blaga in storitev. Države članice in Komisijo poziva, naj izvajajo direktivi o habitatih in pticah ter strategijo EU za biotsko raznovrstnost, razvijejo načine za vrednotenje ekosistemskih storitev in uporabljajo sredstva EU za zaščito naravnega kapitala gozdov.

Pobuda za kartiranje, ocenjevanje in vrednotenje ekosistemskih storitev (MAES)³⁷ je dosegla napredek, vključno s pilotnim projektom za gozdove in delom na področju sistema računov naravnega kapitala EU (INCA)³⁸. Financiranje EU vse bolj vključuje možnosti za podpiranje zagotavljanja ekosistemskih storitev gozdov. Obstajajo omejeni dokazi o tem, kako trajnostno gospodarjenje z gozdovi podpira politike, kot je okvirna direktiva EU o vodah, vendar pa lahko raziskave na tem področju, ki jih podpira EU, tj. projekt o zagotavljanju storitev, povezanih z vodo³⁹, zagotovijo dodatna pojasnila za podporo oblikovanju in izvajanju politike.

Instrumenti EU za zatiranje škodljivcev so bili okrepljeni z novo uredbo o zdravju rastlin⁴⁰ in uredbo o invazivnih tujerodnih vrstah⁴¹, s čimer se je izboljšalo varstvo gozdov in rastlin v EU.

Komisija je objavila *priročnik za omrežje Natura 2000 in gozdove*⁴², ki je rezultat skupnih prizadevanj zelo različnih zainteresiranih strani. Dosežen je bil napredek pri vključevanju biotske raznovrstnosti v načrte za gospodarjenje z gozdovi. Države članice ter lastniki in upravljavci gozdov izkoriščajo programe razvoja podeželja in sredstva programa LIFE za podpiranje izvajanja njihovih zavez, nekateri pa spodbujajo pobude za zaščito in promocijo gozdnih genskih virov.

Kljub do zdaj sprejetim ukrepom je izvajanje politike EU na področju biotske raznovrstnosti še vedno velik izziv. Iz poročil o ohranjanju gozdnih habitatov in vrst do zdaj ni bil razviden

³⁷ http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/index_en.htm.

³⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/capital_accounting/index_en.htm.

³⁹ http://www.cost.eu/COST_Actions/ca/CA15206.

⁴⁰ Uredba 2016/2031.

⁴¹ Uredba 1143/2014.

⁴² <https://ec.europa.eu/agriculture/forest/publications>.

napredek. Potrebna so dodatna prizadevanja za okrepitev vloge načrtov za gospodarjenje z gozdovi pri doseganju ciljev glede biotske raznovrstnosti in za podpiranje zagotavljanja ekosistemskih storitev. Dokončanje tekočega dela v okviru pobude za kartiranje, ocenjevanje in vrednotenje ekosistemskih storitev ter raziskav na področju orodij in metod za upoštevanje ekosistemskih storitev gozdov ter finančnih nagrad zanje bi moralo zagotoviti nova spoznanja na tem področju.

Kakšne gozdove imamo in kako se spreminjajo?

Cilj strategije je okrepiti bazo znanja za obravnavanje izzivov za gozdove in gozdarski sektor s spodbujanjem sodelovanja in usklajevanja pri razvoju evropskega informacijskega sistema za gozdove (FISE) kot reference za podatke in informacije o gozdovih in gozdarstvu v Evropi, v tesni povezavi z drugimi podatkovnimi in informacijskimi sistemi, ter uskladiti podatke na ravni EU.

Prototip sistema FISE je še v fazi razvoja. Nekateri pomembni ključni informacijski sistemi so operativni in se posodablajo, npr. evropski informacijski sistem za gozdne požare ali FOREMATIS (o gozdnem reprodukcijskem materialu). Usklajevanje podatkov o gozdovih, med drugim za prispevanje k mednarodnim procesom, kot je zbiranje podatkov za kazalnike trajnostnega gospodarjenja z gozdovi Forest Europe, še ni dokončano.

Za vzpostavitev sistema FISE je še vedno potrebno veliko dela na področju razvoja sistema, zbiranja in usklajevanja podatkov ter vključevanja sredstev iz obstoječih (npr. evropski informacijski sistem za gozdne požare, Climate-ADAPT⁴³) ali morebitnih prihodnjih virov (npr. DIABLO, MAES).

Novo in inovativno gozdarstvo ter proizvodi z dodano vrednostjo

Strategija predlaga ambiciozen program raziskav in inovacij, ki bi bil namenjen povečanju trajnosti sektorja ter razvoju inovativnih proizvodov in postopkov prek programa Obzorje 2020, evropskega partnerstva za inovacije glede surovin, evropskega partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti (EIP-AGRI)⁴⁴, odbora SCAR⁴⁵, strukture gospodarjenja z gozdovi in drugih ustreznih forumov EU ter usklajevanju in razširjanju dobrih praks.

⁴³ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>.

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/about>.

⁴⁵ Stalni odbor za raziskave v kmetijstvu (<https://scar-europe.org/>).

Raziskave, ki jih financira EU, podpirajo gozdarski sektor s približno 500⁴⁶ projekti od leta 2007⁴⁷. Program Obzorje 2020 naj bi presegel skupni znesek v višini več kot 500 EUR, porabljenih za raziskave v gozdarskem sektorju v okviru FP7. To je dopolnjeno s financiranjem inovacij s sredstvi ESRR, saj so številne regije EU izbrale z gozdarstvom povezane prednostne naloge v svojih strategijah pametne specializacije. Evropska partnerstva za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti ter surovine povezujejo gozdarstvo z ustreznimi raziskavami na področjih kmetijskega gozdarstva, trajnostne mobilizacije gozdne biomase, obravnavanja podnebnih sprememb in okoljskih vprašanj ter vrednostnih verig.

Programi FP7 ERA-NET FORESTERRA, SUMFOREST in WoodWisdom so podprli približno 70 projektov (85 milijonov EUR) s sredstvi EU in nacionalnimi sredstvi. ForestValue⁴⁸, tj. aktualni program ERA-NET v okviru Obzorja 2020, ki podpira prehod na gospodarstvo, ki temelji na rabi biomase, vključuje 17 držav ter je mobiliziral 20 milijonov EUR nacionalnih sredstev in sredstev EU. Strateška delovna skupina za gozdarske raziskave in inovacije v okviru odbora SCAR⁴⁹ podpira usklajevanje, študije o obsegu in rezultatih raziskav, ki jih financira EU, ter dejavnosti ozaveščanja za druge forume.

Za opredelitev programov raziskav ter povezav med raziskavami in evropskimi partnerstvi za inovacije na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti bi bil koristen okrepljen okvir za razširjanje rezultatov projektov. Intenzivno izkoriščanje inovacij vzdolž vrednostnih verig bi prispevalo k podpori konkurenčnosti gozdarskega sektorja. Program Obzorje 2020 poziva k projektom, ki izkoriščajo rezultate dokončanih projektov, vendar pa rezultati takih dejavnosti še niso znani.

Sodelovanje za skladno gospodarjenje in boljše razumevanje gozdov

Za uravnoteženje različnih ciljev in pristopov sektorske politike so potrebni usklajevanje, sodelovanje in komuniciranje. Cilj strategije je okrepiti upravljanje in komuniciranje, zlasti prek Stalnega odbora za gozdarstvo, skupine za civilni dialog za gozdarstvo in pluto (CDG-FC) ter strokovne skupine za gozdarske panoge in sektorsko povezana vprašanja (F-BI EG).

Stalni odbor za gozdarstvo bo še naprej glavni forum za razprave o gozdovih EU in z gozdovi povezanih vprašanjih ter za izvajanje strategije. Njegovi informativni sestanki in razprave o

⁴⁶ Podatkovni zbirki EU CORDIS in ERA-NET vključujeta (10/2018) 273 projektov, financiranih v okviru FP7 (približno 514 milijonov EUR), in 214 projektov v okviru programa Obzorje 2020 (približno 388 milijonov EUR).

⁴⁷ https://scar-europe.org/images/FOREST/Documents/SWG_forestry_study-v2.pdf.

⁴⁸ <https://forestvalue.org/>.

⁴⁹ Stalna delovna skupina odbora SCAR za gozdarstvo spodbuja nadnacionalne raziskave ter sodelovanje na področju prilagajanja podnebnim spremembam in njihove blažitve, konkurenčnost sektorja in zagotavljanje ekosistemskih storitev.

vseh pomembnih pobudah politike EU temeljijo na letnih delovnih programih, ki temeljijo na večletnem izvedbenem načrtu za gozdove in so skladni z njim. Stalni odbor za gozdarstvo je izdal mnenja⁵⁰ in poročila,²³ ki so bila posredovana ustreznim oblikovalcem politike. V Stalnem odboru za gozdarstvo si države članice izmenjujejo svoje izkušnje, pobude, znanje in nasvete. Odbor se občasno srečuje z zainteresiranimi stranmi (CDG-FC) in sektorskimi strokovnimi skupinami (npr. za biotsko raznovrstnost).

Skupina za civilni dialog za gozdarstvo in pluto se sestane dvakrat letno ter ima status opazovalca v Stalnem odboru za gozdarstvo. Pripravila je resolucije, ki izražajo skupno vizijo zainteresiranih strani o temah, kot sta uredba EU o lesu in vloga gozdarstva v SKP.

Skupina EG-FBI⁵¹ deluje od leta 2014 in se je do zdaj osredotočala na trgovinska vprašanja, zlasti v zvezi s „sosodnjimi“ državami, na pregled EUTR in kaskadno uporabo biomase.

Načrt za vzpostavitev omrežja Evropskega omrežja uradov za gozdove še ni uresničen. Vendar pa si Evropska nacionalna mreža za popis gozdov (ENFIN) in več ukrepov za raziskave, ki jih podpira EU⁵², prizadevajo za bolj usklajene informacije o gozdovih v Evropi.

Rezultati raziskave Eurobarometer iz leta 2015 o javnem dojemanju koristi, ki jih zagotavljajo gozdovi⁵³, kažejo, da je potrebno boljše obveščanje o pomenu trajnostno upravljanih gozdov. Pristop, uporabljen v komunikacijski strategiji za gozdove EU⁵⁴, zagotavlja trdno podlago za sporočanje, kako obravnavati te potrebe.

Gozdovi z globalnega vidika

Cilj strategije je okrepiti vlogo EU pri globalnih prizadevanjih za spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in za zmanjšanje krčenja gozdov, da se zagotovi doslednost med politikami in obveznostmi EU in držav članic. Strategija spodbuja vlogo gozdov pri trajnostnem razvoju ter se bori proti krčenju in degradaciji gozdov na mednarodnih forumih v okviru svojih zunanjih ukrepov in ukrepov sodelovanja.

EU in države članice so sprejele skupna stališča za spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi na vseevropskih (FOREST EUROPE) in mednarodnih forumih, povezanih z gozdovi (npr. UNFF, FAO, ITTO), ter pri drugih mednarodnih procesih (npr. konvencija ZN o biološki raznovrstnosti), vključno z Agendo 2030 in njenimi cilji trajnostnega razvoja, zlasti z

⁵⁰ https://ec.europa.eu/agriculture/forest/standing-committee/opinions_en.

⁵¹ Skupina EG-FBI združuje predstavnike sektorja industrije, države članice in druge sektorske zainteresirane strani.

⁵² Vključno z ukrepi, kot so DIABOLO, dva ukrepa COST in obstoječa pogodba z Evropskim podatkovnim centrom za gozdove.

⁵³ <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/69759>.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/fore/publi/communication-strategy_en.pdf.

izvajanjem strateškega načrta Združenih narodov za gozdove za obdobje 2017–2030⁵⁵. EU v okviru foruma FOREST EUROPE⁵⁶ raziskuje možnosti za sklenitev zavezujočega vseevropskega sporazuma o gozdovih, s katerim bi se koncept trajnostnega gospodarjenja z gozdovi prenesel v pravo in bi zajemal 25 % svetovnih gozdov.

Akcijski načrt EU FLEGT je ustrezen, inovativen odziv na izziv nezakonite sečnje, z njegovim izvajanjem pa se je močno izboljšalo gospodarjenje z gozdovi⁵⁷ v partnerskih državah. Število prostovoljnih sporazumov o partnerstvu med EU in državami proizvajalkami lesa se stalno povečuje⁵⁸. Prva shema izdajanja dovoljenj FLEGT (Indonezija) je začela delovati leta 2016. Pregled EUTR⁵⁹ je potrdil njen potencial za boj proti nezakoniti sečnji in z njo povezani trgovini, pa tudi potrebo po spodbujanju njene enotne in učinkovite uporabe; pri njenem izvajanju v obdobju 2015–2017 je bil opazen velik napredek. Poleg tega je študija o obravnavanju vplivov potrošnje EU na krčenje in degradacijo gozdov pripomogla k boljšemu razumevanju tega kompleksnega problema⁶⁰. Komisija bo pripravila novo pobudo za okrepitev ukrepov EU proti krčenju gozdov.

Razvojna politika EU podpira globalne dejavnosti, povezane z gozdovi, kot so obravnavane v strateškem načrtu za mednarodno sodelovanje in razvoj za obdobje 2016–2020, ter spodbuja posredovanja na področju vključujočega zelenega gospodarskega sodelovanja⁶¹. Iz številnih projektov je razvidna vrednost podpore EU in držav članic, ki se zagotavlja neposredno ali prek več globalnih donatorjev, pri spodbujanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi na globalni ravni. EU podpira tudi države v razvoju pri nacionalnih načrtih REDD+, s pobudami pa spodbuja vrednostne verige z ničelnim krčenjem gozdov. EU si prizadeva tudi za vključitev določb o spodbujanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in zavez za boj proti nezakoniti sečnji in s tem povezani trgovini v svoje dvostranske trgovinske sporazume.

Financiranje EU za gozdove in gozdarski sektor

Komisija je uskladila različne tokove financiranja EU, da bi podprla cilje in prednostne naloge strategije. SKP je glavni vir financiranja gozdarskega sektorja (8,2 milijarde EUR

⁵⁵ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/184/62/PDF/N1718462.pdf?OpenElement>.

⁵⁶ Ministrska konferenca o varstvu gozdov v Evropi (<https://foresteurope.org/>).

⁵⁷ SWD(2016) 275.

⁵⁸ Šest sklenjenih sporazumov o partnerstvu in devet v fazi pogajanj.

(<http://ec.europa.eu/environment/forests/flegt.htm>).

⁵⁹ COM(2016) 74 final.

⁶⁰ http://ec.europa.eu/environment/forests/studies_EUaction_deforestation_palm_oil.htm.

⁶¹ <https://europa.eu/capacity4dev/file/80634/download?token=ZXMS3Cz>.

javnofinančnih odhodkov), ki je usklajen in v sinergiji z drugimi skladi ESI⁶², programom LIFE in programom EU za raziskave.

Prednostna naloga na področju podnebja, določena za sredstva EU, zagotavlja pomembne ciljno usmerjene pobude za spodbujanje podnebnih ukrepov v gozdovih. Po drugi strani možnosti financiranja za varstvo gozdov in izboljšanje ekosistemskih storitev niso v celoti izkoriščene.

Skupna sredstva EU za raziskave in inovacije v gozdarskem sektorju so se močno povečala (v obdobju 2013–2017 je 249 projektov prejelo 615 milijonov EUR)⁶³ in so namenjena podpiranju inovacij ter spodbujanju rasti in delovnih mest.

V okviru razvojnega sodelovanja EU je bilo za obdobje 2014–2020 dodeljenih 235 milijonov EUR za podporo dejavnostim FLEGT in REDD+, večinoma v okviru Evropskega razvojnega sklada, ki so dopolnjene s programi sodelovanja za posamezne države in regije, ter s poudarkom na izboljšanju upravljanja in spodbujanju ohranjanja gozdov.

Zaključek – napredek pri doseganju ciljev za leto 2020

Dosežen je bil znaten napredek pri doseganju ciljev za leto 2020. Strategija vse od sprejetja učinkovito vključuje ukrepe EU v svoja načela in cilje, s čimer olajšuje usklajevanje vseh področij politike EU, pomembnih za gozdove in gozdarski sektor, spodbuja usklajen pristop v nacionalnih in tudi mednarodnih politikah ter omogoča EU in državam članicam, da so v svetovnem merilu vodilne zagovornice trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.

Dosežen je bil precejšen napredek pri izvajanju dejavnosti, ki obravnavajo osem prednostnih področij strategije in strateških usmeritev. Države članice priznavajo, da strategija vpliva na njihove politike in ukrepe, tudi na podnacionalni ravni⁶⁴.

Strategija je veljavno politično orodje, ki EU in državam članicam omogoča, da obravnavajo številne izzive in vloge gozdov v času, ko se vse bolj zahteva, da novi cilji politike in družbene prednostne naloge služijo več namenom, ki se včasih lahko dojemajo za protislovne. Vse večje družbene potrebe gozdov, večji pritiski in s podnebjem povezani dejavniki stresa lahko zahtevajo dodatna prizadevanja in zavezanost vseh ustreznih akterjev za okrepitev usklajevanja, sodelovanja in vključevanja strokovnjakov, tudi v sektorjih ter med Komisijo, državami članicami in drugimi zainteresiranimi stranmi.

⁶² Na primer, države članice so namenile skoraj 8 milijard EUR za tematski cilj 5, tj. „prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in obvladovanje tveganj“, da bi odpravile več tveganj, vključno s tveganjem gozdnih požarov.

⁶³ Glede na podatke tehnološke platforme gozdarskega sektorja.

⁶⁴ „Trajnostno gospodarjenje z gozdovi v regijah“: Poročilo Odbora regij, 2018.

V preostalem obdobju izvajanja bo treba ustrezno pozornost nameniti razvoju politike, tudi z zagotavljanjem prispevka gozdov k podnebnemu in energetskega okviru, zlasti z izvajanjem nove zakonodaje na področju LULUCF in energije iz obnovljivih virov, ter se hkrati spopadati s prilagajanjem gozdov podnebnim spremembam za izpolnitev zavez EU iz Pariškega sporazuma. Strategija in njene prednostne naloge so primerne za poudarjanje pomena gozdov in povezanih politik EU za izvajanje Agende 2030 v EU in na globalni ravni, zlasti z izvajanjem strateškega načrta Združenih narodov za gozdove za obdobje 2017–2030.

Nadaljnje izvajanje strategije ob podpori proračunskih sredstev EU bo pomagalo gozdovom EU, ki pokrivajo 40 % ozemlja, učinkovito prispevati k teritorialni uravnoteženosti, rasti in delovnim mestom na podeželju in v mestih, podpiralo gozdarski sektor pri ohranjanju njegove konkurenčnosti in razvoj biogospodarstva, hkrati pa ščitilo biotsko raznovrstnost in zagotavljalo ekosistemske storitve. Obveščanje o vrednosti in pomenu gozdov, s katerimi se dobro gospodari, za družbo, in s tem zagotavljanje močne družbene podpore za trajnostno gospodarjenje z gozdovi sta ključnega pomena za podpiranje teh ciljev.